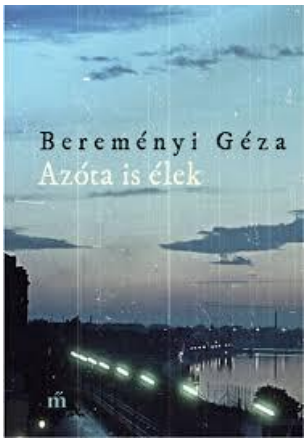

Miskovics Anna

'Azóta is élek' – azóta is élünk

Bereményi Géza: Azóta is élek

Irodalom vagy valóság? Netán irodalmi valóság vagy valóságos irodalom? Lehetetlen nem észrevenni, hogy mindaz, amit olvasunk, több puszta fikciónál, sokkal inkább múltidézés. Kirakós játék, ahol a mi dolgunk az elszórt részletekből összeállítani az egészet, hiszen a novellák, ez idővel kiderül, nem közömbösek egymás iránt. Ha nem novellák lennének, azt mondanám, egy regény fejezetei is lehetnének. Hogy miért nem azok, az a szerző titka marad, mindenesetre a mű nem veszít az értékéből. Persze a játék abban áll, hogy az elbeszélések nincsenek szükségszerűen időrendben, tehát az itt-ott felbukkanó ismerős nevek, személyek és események általunk állnak össze, s válik teljessé a történet a fejünkben. A történetek sajátossága, nem csak a játékosan felcserélt, vagy összekuszált idővonal, de a nézőpont, az elbeszélő személye, mely időnként változik, férfiból nő, majd ismét férfi, gyermek, felnőtt, agg, s mindezek változatos csereberéje.

A múlt, amit az írások megidéznek, nem is csak 'egyfajta' múlt, nem csupán egy időszakra korlátozódik – sűrűszövésű. Néha ragacsos, fullasztó, akár a melasz. Habár naplónak is beillene, hiszen életrajzi elemekkel tarkított, nehéz megmondani, mégis mi a fikció, hol mosódik el az emlékek határa, noha vannak visszatérő elemek, melyekről feltételezhetjük, nem véletlenül jelennek meg újból. Néha az az ember érzése, a szereplők olyanok, akár a díszek a fán, csak úgy függeszkednek a semmibe, de aztán eszünkbe jut, tetteinktől függetlenül mindannyian csak sodródunk az élettel. Ugyanakkor a történet/ek/ teljes rálátást adnak arra, hogy életünket nem a sors alakítja, nem úgy, ahogy egyesek gondolják, mint inkább a környezetünk, leginkább a szűk környezetünk. Ők formálnak minket, kezeik között, akár a puhított gyurma, úgy alakítanak, nyújtanak, feszegetik határainkat, és rendezgetik érzéseinket, személyiségünket. S aztán minden más erre az alapra épül. Persze az, hogy felnőttként miként bánunk másokkal, s mit engedünk megtenni magunkkal, az már tőlünk függ.

Ebben a tekintetben a kötet intim bepillantást enged ebbe a folyamatba, amely legtöbbször nyers, olykor brutális, semmiképp sem finomkodó. S a végén a szereplők függeszkedése talán önállóságukat hívatott bemutatni, az érzelmi kötődés hiányosságait. A férfialakok többsége erőszakos, domináns vagy inkább követelőző, ugyanakkor mégis éretlen, iszákos. A nők többsége léha vagy nemtörődöm, bizonytalan, beletörődő, áttetsző. Ez utóbbiak fejlődéstörténetéről kevesebb szó esik, habár bizonyos hatások azonosak, tudniillik a korszak, amiben éltek. A szövevényes, s néhol cseppet sem hétköznapi családi életút az, amely egy bizonyos fiúcskát és a többieket is pályára állított a történetben. Ugyanakkor nem szabad, s nem is engednek megfeledkeznünk az őket körülvevő történelmi, politikai éráról sem, mely talajvízként szivárog be módszeresen a családi életbe, a mindennapokba, s ezzel párhuzamosan a kulturális területekre egyaránt, így kitágítva azt a kört, mely befolyással volt, s tovább faragta az alakokat. Nyomasztó légkör ereszkedik ránk, megkerülhetetlenül, olykor sajnálatot ébresztve, mert hiszen vannak /élet/helyzetek, mikor maguk a figurák, ahogy mi is, tehetetlenek vagyunk.

Egyet azonban mindenképpen megtehetünk, s talán érdemes is megtenni: kezünkbe vehetjük a könyvet, s elmerülhetünk a tekervényes történet sűrűjében, kibogozhatjuk szálait, hogy összeálljon belőle a magunk alkotta történet.

Bereményi Géza: Azóta is élek.
Magvető Kiadó, 2021.